

EUROPOS PARLAMENTAS

SPECIALUS LEIDINYS

2004 m. lapkričio 4 - 5 d.
EUROPOS VADOVŲ TARYBA
Briuselis

PIRMININKO p. JOSEP BORRELL FONTELLES KALBA
PIRMININKAVIMO IŠVADOS

03/S-2004

Vadovybės generalinis direktoratas

(Intranet) <http://www.europarl.ep.ec/bulletins> (Special Edition 2004)
(Internet) <http://www.europarl.eu.int/bulletins> (Special Edition 2004)

\\EPADES\PUBLIC\SOMMET\2004\06-Bruxelles

**PIRMININKO p. JOSEP BORRELL FONTELLES KALBA
EUROPOS VADOVŲ TARYBA**

**2004 m. lapkričio 4 d.
BRIUSELIS**

Gerbiamieji Europos Vadovų Tarybos nariai,

man didelė garbė pirmą kartą Jūsų akivaizdoje kalbėti kaip Europos Parlamento Pirmininkui.

Nėra abejonių, kad praėjusios savaitės įvykiai Strasbūre privertė Jus susimąstyti, o kai kuriems iš Jūsų jis galbūt ir nepatiko. Kaip jau žinote, EP nebuvo paprašyta balsuoti dėl Komisijos, bet aš savo ruožtu norėčiau paaiškinti, kaip suprantu šiuos įvykius, apie kuriuos su kai kuriais iš Jūsų turėjau galimybę trumpai pasikalbėti Romoje.

Visų pirma, norėčiau išreikšti savo įsitikinimą, kad tai, kas įvyko, ES sutvirtins demokratiją, sustiprins mūsų institucijas, paskatins piliečius domėtis Europos politinėmis diskusijomis ir sudarys palankesnes sąlygas gerbti jų pagrindines teises.

Antra, nei vieną minutę nemaniau, kad kalbama apie institucinę krizę arba jėgų mėginimo tarp institucijų atvejį. Tai, kas nutiko, yra normalus demokratinių diskusijų reiškinys. Čia kalbama apie tikras politines diskusijas, sukėlusias didelį visuomenės susidomėjimą. Visai pagrįstai skundžiamasi dėl neaktyvaus piliečių dalyvavimo Europos Parlamento rinkimuose. Baiminamasi, kad būsimasis referendumas dėl Europos Konstitucijos sutarties per mažai patrauks mūsų piliečių dėmesį. Galima tik džiaugtis, kad Europos Parlamentas, kuriam suteikta daugiau įgaliojimų, juos vykdo atsakingai.

Prisiminkime, kad dabartinėmis sutartimis ir ypač būsimąja Konstitucija Europos Parlamentui suteikiama teisė patvirtinti Komisijos kolegijos sudėtį. Manau, kad institucinė pusiausvyra nebuvo nei suardyta, nei pakeista. Paskirtųjų Komisijos narių klausymai Parlamento komitetuose leido mums įvertinti asmeninius jų gebėjimus ir politiką, kurią jie ketina vykdyti. Jie leido pasaulį išvysti **mūsų** Europai, kuri dažniausiai laikoma nutolusia nuo piliečių ir nepaprastai konsensualine monolitine biurokratija.

Trečia, buvo daug diskutuojama, nors ne vien tik apie visuomeninius ypač aktualius klausimus: esminį prieglaudos ir imigracijos politikos klausimą, moterų vaidmenį **šeimoje** ir **darbe**, nediskriminavimą dėl seksualinės orientacijos, ryšį tarp etikos ir politikos. Europos Parlamentas niekada nediskriminavo nei vieno asmens dėl jo ar jos pažiūrų.

Jei kuris nors musulmonų tikėjimo atstovų būtų išreiškęs panašias pažiūras kaip per kai kuriuos klausymus, dėl jų kandidatas lygiai taip pat būtų buvęs atmetas.

Europoje, kuri neseniai priėmė Pagrindinių teisių chartiją, normalu diskutuoti **šiais klausimais**.

Kokių bebūtų nuomonių šioje srityje, diskusijos parodė, kad be turimų bendrų ekonominių bruožų mūsų Sąjunga yra pagrįsta bendromis esminėmis vertybėmis. Esu įsitikinęs, kad Parlamentas padėjo stiprinti vertybes, kuriomis pagrįsta Europa.

Tačiau Parlamentas atkreipė dėmesį ir į kitus klausimus. Jis nori, kad nepriklausomą Komisiją sudarytų Komisijos nariai, turintys reikiamą kompetenciją jiems patikėtose srityse.

Galiausiai, esu įsitikinęs, kad Europos Sąjungai reikalingas patikimas Europos Parlamentas ir kartu tvirta Komisija. Nei viena iš šių institucijų nebus stipresnė silpnindama kitą. Pirmininkas J. M. Barroso, kuriam Parlamentas liepos mėnesį išreiškė didžiausią pasitikėjimą, priėmė išmintingą sprendimą neteikti pasiūlymo dėl Komisijos kolegijos sudėties.

Parlamentas tik įvykdė jam sutartimis patikėtus įgaliojimus. Neįmanoma pagal visuotinę balsavimo teisę išrinktai institucijai suteikti galių su sąlyga, kad ji jomis nepasinaudos...

Tikiuosi, jog labai greitai bus pasiūlyta politinių sprendimų tam, kad Parlamentas galėtų pareikšti savo pasitikėjimą Komisijos narių kolegija. Jau padaryta labai svarbių žingsnių šia linkme ir tvirtai tikiu, jog kiti bus žengti per šį Europos Vadovų Tarybos susitikimą ir siekiant šio tikslo J. M. Barroso galėtų pateikti savo pasiūlymą. EP pasirengęs nedelsdamas pradėti šią procedūrą siekdamas, kad dėl naujosios Komisijos sudėties patvirtinimo būtų balsuojama, jei įmanoma, per kitą plenarinę sesiją.

Be to, norėčiau pagirti ypatingas Tarybai pirmininkavusių Nyderlandų atstovų pastangas plėtojant bendravimą su piliečiais. Aš pats asmeniškai dalyvavau spalio 5 d. Amsterdame įvykusiame neoficialiame Europos Užsienio reikalų ministrų tarybos susitikime šiuo klausimu. Parlamentas gruodžio mėnesį patvirtins savo nuomonę dėl Europos Konstitucijos sutarties ir šiuo pagrindu plėtosime kiek įmanoma labiau decentralizuotą informuojamąją veiklą.

Gerbiamieji Europos Vadovų Tarybos nariai, Konvento darbas prasidėjo išklausymo etapu, per kurį mes galėjome susipažinti su piliečių lūkesčiais, siejamais su Europos Sąjunga. Jie buvo daugiausia trijų rūšių: užimtumas, saugumas ir Europos vaidmuo tarptautiniu lygmeniu.

O užimtumas ir saugumas yra du pagrindiniai Jūsų darbotvarkės klausimai.

Nagrinėdami augimo ir užimtumo klausimus šiandien galime naudotis Wim Kok parengtu pranešimu apie Lisabonos strategiją.

Pirma, ką turime padaryti Lisabonos strategijos klausimu – liautis ją taip vadinę. Niekas nežino, apie ką kalbama. Siūlau kalbėti apie: „strategiją, skirtą skatinti konkurencingumą, socialinę sanglaudą ir aplinkos apsaugą“.

Kitą Europos Vadovų Tarybos pavasario susitikimą minėsime penkerių metų sukaktį, kai Europos Sąjunga nusprendė užsibrėžti tikslą, cituoju: „tapti konkurencingiausia ir dinamiškiausia žiniomis pagrįsta ekonomika pasaulyje, pajėgia užtikrinti ilgalaikį ekonominį augimą sukuriant daugiau ir geresnių darbo vietų bei didesnę socialinę sanglaudą“. Daug kartų kartojamas šis sakinyš įgyja ritualinį atspalvį.

Tačiau kaip ten bebūtų, jei norime užtikrinti aukštą užimtumo lygį senstančioje Europos visuomenėje, kaip tai akivaizdžiai pabrėžiama KOK pranešime, nepaprastai svarbu toliau vykdyti šį procesą, kurio metu būtų finansuojama solidarumo politika – pati Europos socialinės politikos šerdis.

Lisabonoje užsibrėžėme tikslą, kad 70 proc. asmenų turėtų darbą. Šiandien pasiekta 63 proc., palyginti su JAV – 71 proc.

Išlaidos mokslinių tyrimų ir vystymo srityje. Europos Vadovų Taryba Barselonoje buvo nustačiusi 3 proc. nuo BNP tikslą. Su 1,9 proc. nuo BNP šiandien Europa patiria sąstingį, palyginti su JAV – 2,8 proc. ir Japonija – 3,1 proc.

Nereikia pamiršti, kad šie tikslai buvo nustatyti ekonominio klestėjimo metais. Šiandien sunkesnėmis ekonominėmis sąlygomis reikia pažymėti, kad jie toli gražu nebuvo pasiekti. Neįdėjus daugiau pastangų, jų nebus galima pasiekti ir 2010 m.

Kai tikslų akivaizdžiai neįmanoma pasiekti, reikia ryžtis juos pakeisti, neprarandant vilties juos pasiekti per realų laiko tarpą.

Žinoma, kad stengtis padaryti Europos ekonomiką konkurencingą visų pirma turi atskirai kiekviena valstybė narė, **ir Komisija bei Taryba tai puikiai žino**. Tačiau Europos Sąjunga gali ir privalo prisidėti prie šio proceso – priešingu atveju neverta čia apie tai diskutuoti.

Šiuo tikslu būtina greitai perkelti direktyvas į valstybių teisės aktus. Kaip žinote, dėl Lisabonos strategijos tik 7 direktyvos iš 40 taikomos visose valstybėse narėse. O vidutiniškai į atskirų šalių teisės aktus perkelta 58 proc. visų ES direktyvų!!!

Norėdamos užtikrinti sėkmingą „konkurencingumo, sanglaudos ir aplinkos apsaugos strategijos“ taikymą, trys institucijos privalo planuoti savo darbą pagal tikslų kalendorinį planą, vadovaudamosi labiau pritaikytais tikslais ir nuolat taikyti 2003 m. gruodžio mėnesį pasirašytą susitarimą dėl „geresnės teisės aktų leidybos“.

Būsimų diskusijų apie Stabilumo pakto reformą ir Europos Sąjungos finansavimą tikslas taip pat turės būti skatinti Europos augimą, kurti kokybiškas darbo vietas, atlikti mokslinius tyrimus, skatinti technologijas ir naujoves.

Šiuo tikslu, ir kaip taikliai šį ryt pasakė Lenkijos ir Danijos Ministrai Pirmininkai, norėdami sutelkti 25 valstybių narių mokslinius išteklius ir suteikti paskatų jaunesiems mokslininkams, kad jų žinios nebūtų naudojamos už ES ribų, mes turime skirti daugiau lėšų moksliniams tyrimams.

Šiuo tikslu Europos Parlamentas parengė visų su šia veikla susijusių komitetų koordinavimo mechanizmą ir sukūrė už Europos sąjungos finansavimą atsakingą laikinąjį komitetą, kuriam aš pirmininkausiu.

Europos Parlamentas kitų metų pradžioje surengs kongresą, kuriame dalyvaus visos suinteresuotos šalys ir ypač atskirų šalių parlamentai, siekiant pasirengti Pavasario aukščiausio lygio susitikimui bendradarbiaujant su Komisija ir Tarybai pirmininkaujantais Liuksemburgo atstovais.

Gerbiamieji Europos Vadovų Tarybos nariai,

Europa buvo kuriama nuolat užsibrėžiant svarbius tikslus: 1992 m. – vidaus rinka, vienas po kitos einantys plėtros etapai, euro įvedimas, Konstitucijos sutarties projektas. Norint juos pasiekti, tiek Europos institucijose, tiek valstybėse narėse reikėjo atlikti parengiamuosius ir tolesnės priežiūros darbus. Šiandien būtina daryti tą patį.

Europos piliečiai taip pat tikisi, kad ES užtikrins jų saugumą. Europos Parlamentas nori, kad remiantis dabartinėmis Sutartimis kai kurios Konstitucijos sutartyje numatytos nuostatos **būtų taikomos anksčiau**, t. y. dėl bendros Europos prieglobsčio sistemos ir vienodo pabėgėlių statuso, dėl kurio diskutuojama šiuo metu.

Taip pat manome, kad dėl dviejų jungties principo panaudojimo imigracijos (Bendrijos sutarties 67 str.) ir kovos su terorizmu (ES sutarties 42 str.) bei tarptautinio nusikalstamumo priemonių srityje negalime laukti, kol įsigalios Konstitucija.

Europos Parlamentui labai svarbu, kad sprendimai šioje srityje būtų priimami pagal bendro dviejų teisės aktų leidybos institucijų sprendimo procedūrą. Šiuo tikslu labai Jus raginu priimti Tarybai pirmininkavusių Nyderlandų atstovų pasiūlymą, kuriuo jie demokratijos sumetimais paragino Europos Vadovų Tarybą pereiti prie balsavimo pagal kvalifikuotos daugumos principą prieglobsčio, imigracijos ir pasienio kontrolės srityse.

Čia kalbama apie vieną iš esminių Konstitucijos sutarties aspektų: jei Taryba šiandien tam pasipriešintų, kaip reiktų paaiškinti mūsų piliečiams, kad šią Konstituciją būtina ratifikuoti?

Tarptautinė terorizmo grėsmė yra pagrindinė Europos piliečių sambūviui ir saugumui įtakos turinti problema. Europos Parlamentas mano, kad skubiai reikia imtis šių priemonių: pagerinti policijos tarnybų bendradarbiavimą ir keitimąsi duomenimis, pavyzdžiui, Europolą pakeičiant Europos agentūra, Europos Sąjungos vardu derėtis dėl tikrų policijos tarnybų bendradarbiavimo tarptautinių susitarimų ir įsteigti Europos pagalbos nukentėjusiems nuo terorizmo biurą.

Galiausiai, Europos Parlamentas teikia daug reikšmės tam, kad būtų sukurta bendra Europos prieglobsčio politika ir sustiprintos pabėgėlių apsaugos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad jie galėtų pasinaudoti visomis savo teisėmis, ir uždraudžiama masiškai juos išsiųsti iš šalies.

Gerbiamieji Europos Vadovų Tarybos nariai,

Europos Parlamentas taip pat gali prisidėti ruošiant dirvą sudėtingam sprendimui, kurį turėsite priimti gruodžio mėnesį Turkijos klausimu. Jis gali būti naudingas partneris, turint mintyje, kad proceso pabaigoje būtinas Europos Parlamento pritarimas. Leyla Zana buvo išlaisvinta balandžio mėnesį iš dalies dėl to, jog mes nenorėjome, kad būtų užmiršta Parlamento Sacharovo premijos laureatė.

Sunku numatyti, kokia bus Europos Parlamento nuomonė apie Turkiją, kurią jis rengiasi priimti gruodžio 2 d. Tačiau geriau, kad vyktų nuoširdžios ir atviros realius klausimus apimančios diskusijos, negu diskusijos, pagrįstos daline tiesa ir išankstinėmis nuostatomis. Bet kokiu atveju kitą dieną po Europos Parlamento balsavimo aš nuvyksiu į Turkiją paaiškinti jos valdžiai ir visuomenei Parlamento poziciją.

Nepaisydamas klausimų, kuriuos šiandien turite nagrinėti, svarbos, negaliu neužsiminti apie Europos Parlamento narių statutą.

2004 m. sausio mėnesį Taryboje nesusidarė kompromisiniam tekstui, dėl kurio susitarė Tarybai pirmininkavusių šalių atstovai, patvirtinti reikalinga kvalifikuota balsų dauguma.

Tuoju po to, kai buvau išrinktas Europos Parlamento Pirmininku, susisiečiau su daugeliu Tarybos narių ir taip pat su Jumis, gerbiamasis Europos Vadovų Tarybos Pirmininke.

EP ir toliau yra įsitikinęs, kad būtina turėti bendrą Europos Parlamento narių statutą dėl to, kad ES padidėjo iki dvidešimt penkių valstybių narių.

Jau sakiau Jums, Gerbiamasis Pirmininke, jog Europos Parlamentas yra pasirengęs įrodyti savo lankstumą, kad būtų pasiektas susitarimas. Tačiau turite suprasti, jog Parlamentas negali oficialiai pateikti naujo pasiūlymo nebūdamas tikras, kad Taryba jį priims. Todėl manau, kad iki šiuo metu Tarybai pirmininkaujančios valstybės pirmininkavimo pabaigos arba pirmojo pirmininkavimo pradžios reikėtų neoficialiai suderinti šį klausimą. Vėliau bus per vėlu.

Europos Vadovų Taryba turi mums pasakyti, ar patvirtina nuomonę+, kad Europos Parlamento nariams reikalingas bendras sutartyje numatytas Statutas. Norėčiau pakartoti, kad neprastai skubu išspręsti šį klausimą. **Jeį jį tai patvirtins, esu tikras, kad pasieksime susitarimą. Jeį ne, EP turi tai žinoti.**

Baigdamas norėčiau pabrėžti, gerbiamasis Pirmininke, kad Europos Parlamentas ketina skatinti Europos politines diskusijas apie svarbiausius mūsų ateičiai pasirenkamuosius dalykus. Po šių diskusijų visi tapsime stipresni ir, noriu tikėti, geriau suprasti visuomenės. Nuo to priklauso mūsų Konstitucijos – svarbiausio mūsų ateičiai dalyko – sėkmė.

Dirbkime kartu šia linkme.
